

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ноняка Михайла Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів пункту 4 частини першої, частини другої статті 83, статті 87¹ Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади“ від 19 вересня 2019 року № 117–IX, пункту 3 частини першої статті 340, частин третьої, четвертої, п’ятої статті 343 Кодексу адміністративного судочинства України

Київ
7 листопада 2023 року
№ 186-2(II)/2023

Справа № 3-175/2023(328/23)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Лемак Василь Васильович (голова засідання),
Головатий Сергій Петрович (доповідач),
Первомайський Олег Олексійович,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ноняка Михайла Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів пункту 4 частини першої, частини другої статті 83, статті 87¹ Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43) у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади“ від 19 вересня 2019 року № 117–IX (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 43, ст. 250), пункту 3 частини першої статті 340, частин третьої, четвертої, п’ятої статті 343 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Ноняк Михайло Васильович як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), приписи пункту 4 частини першої, частини другої статті 83, статті 87¹ Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади“ від 19 вересня 2019 року № 117–IX (далі – Закон № 889), пункту 3 частини першої статті 340, частин третьої, четвертої, п'ятої статті 343 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс).

Пунктом 4 частини першої статті 83 Закону № 889 встановлено, що державну службу припиняють за ініціативою суб'єкта призначення (статті 87, 87¹ Закону № 889).

Згідно з частиною другою статті 83 Закону № 889 зміна керівників або складу державних органів, керівників державної служби в державних органах та безпосередніх керівників не може бути підставою для припинення державним службовцем державної служби на посаді, що він її обіймає, з ініціативи новопризначених керівників, крім випадків, визначених статтею 87¹ Закону № 889.

Приписами статті 87¹ Закону № 889 встановлено, що, крім підстав, визначених статтею 87 Закону № 889, суб'єкт призначення може ухвалити рішення про звільнення державного службовця з посади державної служби категорії „А“ з власної ініціативи, за поданням Прем'єр-міністра України або відповідного міністра чи керівника центрального органу виконавчої влади (керівника державного органу) протягом чотирьох місяців з дня призначення

Прем'єр-міністра України або відповідного міністра чи керівника центрального органу виконавчої влади (керівника державного органу) з одночасним зарахуванням такого державного службовця за штат відповідного державного органу (частина перша); державні службовці, зараховані за штат відповідно до частини першої цієї статті, продовжують перебувати на державній службі згідно із Законом № 889, виконуючи обов'язки державного службовця в межах, визначених керівником відповідного державного органу; граничний строк такого перебування становить шість місяців з дня звільнення з посади відповідно до частини першої цієї статті (частина друга); умови оплати праці державних службовців, зазначених у частині другій цієї статті, визначає Кабінет Міністрів України (частина третя); протягом строку, визначеного частиною другою цієї статті, за пропозицією центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, погодженою з відповідним суб'єктом призначення, державний службовець за його згодою може бути переведений на будь-яку вакантну посаду державної служби не нижче категорії „Б“ у державних органах, юрисдикцію яких поширено на всю територію України, без проведення конкурсу (частина четверта); якщо протягом строку, визначеного частиною другою цієї статті, державному службовцеві не запропоновано переведення відповідно до частини четвертої цієї статті, такого державного службовця звільняє з державної служби керівник державного органу, за штатом якого він перебуває, з виплатою вихідної допомоги в розмірі шести посадових окладів за останньою посадою (частина п'ята); якщо протягом строку, визначеного частиною другою цієї статті, державний службовець тричі відмовився від переведення на іншу посаду відповідно до частини четвертої цієї статті, такого державного службовця звільняє з державної служби керівник державного органу, за штатом якого він перебуває, без виплати вихідної допомоги (частина шоста).

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 340 Кодексу суддя-доповідач під час підготування справи до касаційного розгляду розв'язує питання про

можливість попереднього розгляду справи або письмового провадження за наявними у справі матеріалами в суді касаційної інстанції.

Згідно з оспорюваними приписами статті 343 Кодексу суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а рішення без змін, якщо немає підстав для скасування судового рішення (частина третя); суд касаційної інстанції скасовує судові рішення за наявності підстав, які мають наслідком обов'язкове скасування судового рішення (частина четверта); суд касаційної інстанції призначає справу до розгляду в судовому засіданні за відсутності підстав, установлених частинами третьою, четвертою цієї статті або статтею 345 Кодексу; справу призначають до розгляду в судовому засіданні, якщо хоч один суддя зі складу суду дійшов такого висновку; про призначення справи до розгляду в судовому засіданні ухвалюють ухвалу, яку підписує весь склад суду (частина п'ята).

На думку Заявника, оспорювані приписи Закону № 889 не відповідають статтям 1, 3, 5, 6, 8, 9, 19, 22, 24, 38, 43, 58, 64, 75, 79 Конституції України, а оспорювані приписи Кодексу – статтям 1, 8, 19, 55, 124, 129 Конституції України.

Обґрунтовуючи свою позицію щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону № 889, Кодексу, Заявник посилається, зокрема, на приписи Конституції України, Закону № 889, Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади“ від 19 вересня 2019 року № 117–ІХ (далі – Закон № 117), Кодексу, на Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 року, Конвенцію Міжнародної організації праці № 158 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця 1982 року, Доповідь про правовладдя, ухвалену Європейською Комісією „За демократію через право“ (Венеційська Комісія) на її 86-му пленарному засіданні, яке відбулося 25–26 березня 2011 року [CDL-AD(2011)003rev], рішення Конституційного Суду України, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

2.1. Кабінет Міністрів України розпорядженням від 20 квітня 2016 року № 295-р призначив Заявника на посаду Голови Державної служби України з безпеки на транспорті.

Кабінет Міністрів України розпорядженням від 25 вересня 2019 року № 828-р звільнив Заявника з посади Голови Державної служби України з безпеки на транспорті відповідно до частини першої статті 87¹ Закону № 889, а Державна служба України з безпеки на транспорті на виконання цього розпорядження видала наказ «Про оголошення розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.09.2019 року № 828-р „Про звільнення Ноняка М.В. з посади Голови Державної служби України з безпеки на транспорті“» від 26 вересня 2019 року № 1727-к.

Заявник, оскаржуючи судовим порядком зазначені розпорядчі акти щодо його звільнення з посади, просив суд, окрім визнання їх протиправними й скасування, поновити його на посаді Голови Державної служби України з безпеки на транспорті з 25 вересня 2019 року та зобов'язати Кабінет Міністрів України видати розпорядження про таке поновлення; стягнути з Державної служби з безпеки на транспорті на його користь середній заробіток за час вимушеного прогулу за розрахунком станом на дату ухвалення рішення у справі.

2.2. Окружний адміністративний суд міста Києва рішенням від 28 квітня 2021 року відмовив Заявникові в задоволенні позовних вимог.

Шостий апеляційний адміністративний суд постановою від 15 липня 2021 року апеляційну скаргу Заявника залишив без задоволення, а рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 28 квітня 2021 року – без змін.

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, розглянувши в попередньому судовому засіданні касаційну скаргу Заявника, ухвалила 8 грудня 2022 року постанову, що є остаточним судовим рішенням у справі Заявника, якою касаційну скаргу залишила без задоволення, а рішення судів першої та апеляційної інстанцій – без змін.

Суд касаційної інстанції зазначив, зокрема, що звільнення Заявника з посади Голови Державної служби України з безпеки на транспорті відбулося відповідно до статті 87¹ Закону № 889, та зауважив, що стаття 87¹ Закону № 889 „уже була предметом оцінки Верховного Суду у подібних правовідносинах у постановках від 19 січня 2022 року у справі № 640/8299/29, від 12 травня 2022 року у справі № 640/11002/20, від 16 червня 2022 року у справі № 640/5318/20, де Суд вказав на те, що стаття 87-1 Закону № 889–VIII у редакції Закону № 117–IX є чіткою, зрозумілою, оскільки не містить можливості її різного тлумачення та правозастосування і є передбачуваною. Також Суд не знайшов у змісті статті 87-1 Закону № 899–VIII врегулювання спірних відносин, яке б вказувало на її суперечність статтям 22, 38, 64 Конституції України, а також не знайшов норми Конституції України як норми прямої дії, яка б по-іншому врегульовувала ці відносини“.

2.3. Конституційна скарга Заявника також містить клопотання про поновлення строку подання конституційної скарги.

3. Розв’язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Згідно зі статтею 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої); якщо суб’єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв’язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити в конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя).

Остаточне судове рішення у справі Заявника – постанова колегії суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 8 грудня 2022 року – набрало законної сили 8 грудня 2022 року, а Заявник звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою 6 жовтня 2023 року, тобто поза межами строку, що його встановлено для подання конституційної скарги.

Водночас Заявник зазначає, що копію остаточного судового рішення він отримав 10 липня 2023 року, цю копію видав йому Київський окружний адміністративний суд, до якого було передано матеріали справи Заявника у зв'язку з ліквідацією Окружного адміністративного суду міста Києва.

До конституційної скарги Заявник долучив належним чином засвідчену копію постанови колегії суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 8 грудня 2022 року, виготовлену 10 липня 2023 року Київським окружним адміністративним судом.

Отже, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України дійшла висновку, що пропущений Заявником строк подання конституційної скарги підлягає поновленню.

3.2. Згідно зі статтею 8 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих приписів) (частина перша); для захисту та відновлення прав особи Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих приписів), який утратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності (частина друга).

Відповідно до пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, крім випадків, визначених частиною другою статті 8 цього закону.

Верховна Рада України 23 лютого 2021 року ухвалила Закон України „Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення проведення конкурсів на зайняття посад державної служби та інших питань державної служби“ № 1285–ІХ (далі – Закон № 1285), що набрав чинності 6 березня 2021 року. На підставі Закону № 1285 вилучено статтю 87¹ Закону № 889, а також зміни, що їх було внесено Законом № 117 до пункту 4 частини першої, частини другої статті 83 Закону № 889, унаслідок чого оспорювані Заявником приписи Закону № 889 втратили чинність.

З огляду на те, що приписи пункту 4 частини першої, частини другої статті 83, статті 87¹ Закону № 889 втратили чинність із 6 березня 2021 року та не є такими, що продовжують застосовуватися до правовідносин, що виникли під час їх чинності, – це є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині на підставі пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

3.3. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Заявник твердить, що приписи пункту 3 частини першої статті 340, частин третьої, четвертої, п'ятої статті 343 Кодексу не відповідають статтям 1, 8, 19, 55, 124, 129 Конституції України.

Водночас аналіз змісту конституційної скарги Заявника в цій частині свідчить, що він не навів обґрунтування неконституційності оспорюваних

приписів Кодексу, а обмежився цитуванням Конституції України й аналізом приписів Кодексу, що вноормовують касаційний розгляд справи.

Отже, Заявник у цій частині конституційної скарги не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ноняка Михайла Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів пункту 4 частини першої, частини другої статті 83, статті 87¹ Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади“ від 19 вересня 2019 року № 117–IX на підставі пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, приписів пункту 3 частини першої статті 340, частин третьої, четвертої, п’ятої статті 343 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**